

میرعابدینی، حسن، ۱۳۳۲-

هشتاد سال داستان کوتاه ایرانی / انتخاب و بررسی حسن

میرعابدینی.-

تهران: کتاب خورشید، ۱۳۸۴.

۳ ج. مصور. (کتاب خورشید؛ ۴۵، ۴۶، ۴۷. داستان؛ ۸، ۷، ۶)

(دوره) ISBN 964-7081-37-5

(ج. ۱) ISBN 964-7081-38-3

(ج. ۲) ISBN 964-7081-39-1

(ج. ۳) ISBN 964-7081-40-5

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

ص ۳-ع. به انگلیسی: Hasan Mirabedini. Eighty Years

Iranian Short Story.

مندرجات: ج. ۱. از ۱۳۰۰ تا ۱۳۶۰ خورشیدی. ج. ۲. از سال

۱۳۶۰ تا ۱۳۸۰. ج. ۳. داستانهای نویسندگان مهاجر از ۱۳۵۰ تا

۱۳۸۰

۱. داستانهای کوتاه فارسی- قرن ۱۴. مجموعه ها ۲. داستان

نویسان ایرانی- قرن ۱۴- نقد و تفسیر. الف. عنوان

۸۶۳/۶۲۰۸

PIR ۲۲۴۹/م۹۳ ۵۵

م۸۳-۴۱۵۴۹

کتابخانه ملی ایران

کتاب خورشید

پشتاد و نه سال پایان ایران

جلد دوم

از ۱۳۶۰ تا ۱۳۸۰

انتخاب و بررسی
حسن میرعابدینی

کتاب خورشید

هشتاد سال داستان کوتاه ایرانی

جلد دوم

از سال ۱۳۶۰ تا ۱۳۸۰

انتخاب و بررسی حسن میرعابدینی

ترجمه مقدمه به انگلیسی / مهدی افشار

حروف نگاری و صفحه آرایی / توران قائمی

طراحی جلد و صفحات عنوان / فرامرز عرب نیا

لیتوگرافی / الوان، چاپ جلد / ظفر، چاپ متن و صحافی / نقش هزار رنگ

دارای مجوز دائمی نشر از وزارت ارشاد به شماره ۹۹۰۵۷ تاریخ صدور ۱۳۸۴/۱/۶

چاپ اول / فروردین ۱۳۸۴ خورشیدی / ۱۶۵۰ نسخه

کلیه حقوق مربوط به طراحی قطع، شکل، چاپ و نشر این کتاب

برای کتاب خورشید محفوظ است.

شابک: ۹۶۴۰۷۰۸۱۰۳۹ شابک دوره: ۹۶۴۰۷۰۸۱۰۳۷۰۵

کتاب خورشید: تهران - ۱۴۳۳۶۶۳۱۶۹، خیابان اسدآبادی

خیابان سیزدهم شماره ۲۲، واحد ۱

تلفن و دورنگار: ۸۷۲۱۰۹۹

www.ketab-e-khorshid.com

info@ketab-e-khorshid.com

فہرست

۷	مقدمہ
۹	میان پردہ
۱۳	امیر حسن چہل تن
۱۵	خانہ جناب سروان۔ روز دوشنبہ
۳۷	غزالہ علیزادہ
۳۹	تالارہا
۸۵	رضا فرخفال
۸۷	آہ، استانبول
۱۳۱	محمد محمد علی
۱۳۳	عکاسی
۱۴۱	علی موثقی
۱۴۳	حضور
۱۶۳	اکبر سردوزامی
۱۶۵	اصغر دونه گیر
۱۷۷	منیر و روائی پور
۱۷۹	شب بلند
۱۹۷	قاضی ربیعہاوی
۱۹۹	حفرہ
۲۱۵	اصغر عبداللہی
۲۱۷	اتاق پر غبار

۲۴۱	شهریار مندن پور
۲۴۲	نظریه پنچشنبه
۲۵۹	ابوتراب خسروی
۲۶۱	مرثیه برای ژاله و قاتلش
۲۸۱	رضا جولایی
۲۸۳	مونس و مردخای
۳۱۱	پارعلی پورمقدم
۳۱۳	پاگرد سوم
۳۳۵	علی خدایی
۳۳۷	دو نامه
۳۴۹	جعفر مدرس صادقی
۳۵۱	شب خدا حافظی
۳۷۹	بهنام دیانی
۳۸۱	هیچکاک و آغاباجی
۴۱۹	زویا پیرزاد
۴۲۱	لکه‌ها
۴۵۳	پیژن نجدی
۴۵۵	سپرده به زمین
۴۶۷	شها پروین روح
۴۶۹	خانه سنگباران
۴۸۵	سعید عباسپور
۴۸۷	بوی تلخ قهوه
۵۰۹	حسین مرتضاییان آبکنار
۵۱۱	پیراهن سه شنبه
۵۲۳	احمد اخوت
۵۲۵	برادران جمال زاده
۵۴۳	کتابنامه

مقدمه

این کتاب جلد دوم هشتاد سال داستان کوتاه ایرانی و داستان‌های منتشر شده در دو دهه اخیر است.

داستان‌های انتخاب شده برای این جلد، با مضمون‌ها و سبک‌های متنوع‌شان، نمایانگر گرایش‌های نوشتاری مطرح در این دوره‌اند. البته رشد داستان کوتاه در این سال‌ها چنان چشمگیر است که آوردن همه نمونه‌ها در یک جلد امکان‌پذیر نیست. نویسندگانی که در جلد اول نمونه‌ای از آثارشان را آورده‌ایم - کسانی مثل احمد محمود، هوشنگ گلشیری و گلی ترقی - در این دوره نیز آثاری خواندنی خلق کرده‌اند. در کنار آنان، نویسندگان دیگری به عرصه ادبی راه یافته‌اند و - به ویژه از نیمه دوم دهه شصت - شروع به چاپ مهم‌ترین آثار خود کرده‌اند. بخش عمده داستان‌های راه یافته به این جلد حاصل کار خلاقه این نویسندگان است.

اما نویسندگان جوان‌تری هم هستند که هر یک تجربه‌های زبانی و رویکردهای فرم‌گرایانه و ویژه خود را به عناصر داستان دارند. از میان اینان، معدودی به این کتاب راه یافته‌اند، اما به گمانم گلچین آثار آنها باید در آغاز دهه نود تهیه شود، زیرا هنوز در مراحل آغازین کار خلاقه خویش‌اند. گذشت زمان آشکار خواهد کرد که: «آیا از چنان اراده، صبر و جنونی برخوردارند که نوشتن را به عنوان سرنوشت خویش برگزینند و نویسندگانی حقیقی شوند؟ یا این که نیروی آفرینندگی‌شان حاصل شور جوانی و خاص مرحله‌ای از زندگی‌شان است و بعدها در کشاکش ضرورت‌های زندگی روزمره از بین می‌رود؟»^۱

۱. حسن میرعابدینی: صد سال داستان‌نویسی ایران، نشر چشمه، ج ۴.

میان پرده (۴)

مطالعه آثار منتشر شده در سال‌های ۱۳۶۰-۱۳۸۰ نشان از آغاز دوره تازه‌ای در داستان کوتاه ایرانی دارد.

نویسنده امروز، ضمن توجه به سنت داستان‌نویسی ایران، ذهنیتی متفاوت از پیشینیان دارد و در گذر از سال‌های بحرانی انقلاب و جنگ، نوع نگاهش به مسائل تغییر کرده است. فروریزی باورها و ارزش‌های گذشته، نویسندگان را بیش از پیش از «ادبیات مرامی» دور کرده و پژوهش در فرم و زبان را در دستور کار آنان قرار داده است تا جای قطعیت اندیشی‌ها را جستجو برای کشف بگیرد و نویسنده بتواند از راه تجربه کردن فرم و زبان به شناخت تازه‌ای از واقعیت برسد.

نویسنده به انزوا رانده شده‌ای که دیگر داعیه سخن‌گویی از

جانب جمع را ندارد، خود را در برابر صنعت نوشتن متعهد می‌داند. او که از کلی‌اندیشی‌های اجتماعی-فرهنگی به نوعی جزئ‌نگاری از تجربه‌های زیستی روی آورده، می‌کوشد با پرهیز از پیرگویی‌های توضیحی، به تخیل و شعور خواننده برای درک داستان احترام بگذارد.

ادبیات داستانی امروز دوره بحرانی رشد خود را می‌گذراند. این رشد، عوارض خاص خود را هم دارد؛ مثلاً با داستان‌های متعددی مواجه می‌شویم که ظاهراً نو و تجربی‌اند، در حالی که نوع نگاه نویسندگان آنها به زندگی نونشده و کهنه مانده و ترکیب ناهماهنگی از نگاهی قطعیت‌اندیش در فرمی قطعیت‌گریز پدیدآورده است.

به هر روی، در این دوره نیز، مثل هر دوره دیگری، شاهد زیست همزمان چند گرایش ادبی در کنار هم هستیم. شاید بتوان گفت که در دهه شصت، رئالیسم جادویی و رازآمیزی‌های معمایی نویسندگانی چون مارکیز و بورخس مقبولیت بیشتری بین داستان‌نویسان ایرانی داشت؛ درحالی که به نظر می‌رسد در دهه هفتاد یک جریان ادبی نئورئالیستی (نوواقع‌گرایانه) در کنار داستان‌نویسی تجربی رشد کرده است. جذابیت داستان‌های رئالیستی-جادویی در گرو غرابت حوادث و پیچیدگی طرح آنهاست.

در حالی که نویسنده نواقع گرای دهه هفتاد با جزءنگاری دقیقی به اتفاق های ساده زندگی روزمره می پردازد. اما از طریق دلالت های ضمنی، خواننده را به لایه زیرین داستان و درک فکر و حسی فرا می خواند که روایت نمی شود اما در لایه لای سطور جریان دارد.

نویسنده، زندگی بی شور و جاذبه طبقه متوسط شهرنشین را توصیف می کند و برخلاف واقع گرایان مثلاً دهه سی- به جای پرداختن به مسائل «بزرگ» اجتماعی و سیاسی می خواهد از چیزی بنویسد که به راستی درباره اش می داند. او براساس تجربه ای زیست شده، نگاه تازه ای به زندگی روزمره می اندازد و نتیجه گیری را به جستجوی ذهنی خواننده وامی گذارد تا خود درباره وضعیت که زمینه ساز رویدادها بوده بیندیشد و قضاوت کند.